

Η βία κατά των ζώων

Μια επικίνδυνη μορφή επιθετικότητας

του Γιώργου Τσαπόγα

«Γνώρισα τους ανθρώπους και αγάπησα τα ζώα». Η φράση αυτή, με την όποια έννοια και αν την ερμηνεύσει κανείς, θετική αποθετική ή αντιθετική, καταλήγει σε κατάφαση, ότι δηλαδή, κατά την εξελικτική βιολογική προορεία, τα έλλογα όντα, οι άνθρωποι, βρίσκονταν σε σχέση αλληλοεξάρτησης με τους άλλους ζωντανούς οργανισμούς, ιδιαίτερα τους πιό ανεπτυγμένους. Και στην ίδια αυτή πορεία, οι σχέσεις βασίζονται κυρίως στον αγώνα επιβίωσης και αυτοσυντήρησης, στο ένστικτο και σε μια φυσική ισορροπία, σε πολλά επίπεδα, που στην εποχή μας διαταράσσεται επικίνδυνα.

Στην διαδρομή αυτή, δεν ήταν τα ζώα που επικράτησαν στον αγώνα αυτό,

καθώς οι άνθρωποι διέθεταν το πιό ικανό «εργαλείο» στη βιολογική εξέλιξη, δηλαδή τον ανεπτυγμένο εγκέφαλο και συνεπώς τη λογική, την κρίση και τη βούληση.

Στην πρώτη φάση των πρωτόγονων κοινωνιών, ο άνθρωπος είδε τα υπόλοιπα ζώα, άλλοτε ως εχθρούς και ανταγωνιστές στον αγώνα της επιβίωσης και αργότερα ως πηγή τροφής.

Με την ανάπτυξη των παραγωγικών σχέσεων που συμβάδιζε με την ανάπτυξη των πνευματικών ικανοτήτων, ο άνθρωπος δεν κυνηγάει πια μόνο τα ζώα, αλλά μαθαίνει να τα χρησιμοποιεί για τις ανάγκες του. Έτσι, ο άνθρωπος όσο αναπτύσει τις νοητικές του ικανότητες, γίνεται ο μεγάλος κυρίαρχος στη

Φύση, ο μεγάλος εγωιστής που πιστεύει ότι όλα δημιουργήθηκαν για τη δική του εξυπηρέτηση. Και πιασμένοι στο δόκανο αυτής της αντίληψης δεν στρέφει μόνο προς τα ζώα αυτή την αγριότητα και την επιθετικότητα για να τα υποτάξει, αλλά και προς τους συνανθρώπους του. Να γιατί, αταβιστικά θα λέγαμε, υπάρχει σχέση μεταξύ της αγριότητας και της βίας που στρέφονται εναντίον των ζώων και εκείνων που αναφέρονται στις διανθρώπινες σχέσεις. Χωρίς βέβαια γενικεύσεις, το βέβαιο είναι ότι η σκληρότητα και η βαναυσότητα που αναπτύσσεται κατά των ζώων και που αγγίζει πολλές φορές τα όρια της κτηνοδικίας, αποτελεί ιδιαίτερα για τα μικρά παιδιά, ένα σχολείο αναπαραγωγής της βίας και της επιθετικότητας, που βρίσκουν πεδίο εφαρμογής και στις ανθρώπινες σχέσεις. Και το θλιβερό αυτό παράδειγμα, το δίνουν στα παιδιά πολλές φορές ώριμοι-υποτίθεται-γονείς, κοινωνικοί παράγοντες και πνευματικοί, ακόμη, άνθρωποι.

Υπάρχουν περιπτώσεις αγριότητας που ξεπερνούν κάθε όριο και επιτρέπουν να «καταλάβει» κανείς, τη γενικότερη βία που αναπτύσσεται στους καιρούς μας και κλιμακώνεται στα γήπεδα, στους δρόμους, μπαίνει μέσα στα σπίτια μας, και οδηγεί σε φρικαλέα εγκλήματα. Ένα σχολείο εγκληματικότητας, είναι και ο βασανισμός των ανυπεράσπιστων ζώων. Σκύλοι και γάτες πνιγμένοι με μια πέτρα στο λαιμό, άλλα ζώα κρεμασμένα στα δένδρα, άλλα στόχος σκοποβολής, άλλα να ουρλιάζουν από τους φριχτούς πόνους καθώς καίγονται με αναμμένα σκουπιά δεμένα στην ουρά τους, άλλα πεινασμένα και εγκαταλεημένα από το περιστασιακό αφεντικό τους.

Γαϊδουράκια και άλογα, που εκτός από το βαρύ φορτίο που στωικά έμαθαν να μεταφέρουν, δέχονται τα άγρια

χτυπήματα, τις κλωτσιές, τα τραύματα από τον μεγάλο Κυρίαρχο. Δεν είναι βέβαια ο κανόνας αυτός. Οι πολλοί, οι αγρότες, οι κτηνοτρόφοι, οι βοσκοί, εκτός από εξαιρέσεις, δένονται με τα ζωντανά πλάσματα που αποτελούν άλλωστε στοιχεία της οικιακής τους οικονομίας. Περιποιούνται με στοργή το άρρωστο κατσικάκι, το μοσχάρι που έχει κάποιο πρόβλημα, το σκύλο φύλακα ή συνοδό, το τσομπανόσκυλο που μπαίνει μπροστά στις ελιθέσεις των λύκων και πέφτει πολλές φορές τραυματισμένο για να σώσει το κοπάδι.

Και πόσα άλλα σκυλιά, δεν έμειναν πεινασμένα μέχρι το θάνατο, πάνω στον τάφο του πεθαμένου κυρίου τους και πόσα άλλα δεν έσωσαν ζωές, εκεί στα παγωμένα περάσματα των Άλπεων. Πόσα άλλα δεν γίνονται ο πολύτιμος σύντροφος και οδηγός σε τυφλούς, ενώ άλλα εκπαιδευμένα σκυλιά, επισημαίνουν ναρκωτικά και ε-

κρηκτικές ύλες στους μεθοριακούς σταθμούς.

Και μόνο η ωφελμιστική πλευρά της προσφοράς των ζώων, θα ήταν τόσο μεγάλη, ώστε να δικαιολογηθεί κάθε φροντίδα γι' αυτά.

Η συναισθηματική όμως πλευρά, δεν είναι μικρότερης σημασίας. Πιστός σαν σκύλος, δεν είναι απλά μια έκφραση, αλλά κάτι που ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Όλοι όσοι έχουν ευθύνη για τη διαπαιδαγώγηση, εκπαιδευτικοί, οικογένεια, κοινωνικοί παράγοντες, πολιτιστικά σωματεία, επισημονικές οργανώσεις, πρέπει έμπρακτα να καλλιεργούν την αγάπη στα ζώα, πράγμα που αποτελεί «έντοκη κατάθεση», που θα αποδώσει πολλαπλάσια στην ευρύτερη κοινωνική συμπεριφορά.

Είναι βέβαιο, ότι μερικοί που διαβάζουν τις γραμμές αυτές, τις αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό, ή ακόμα και

με ειρωνεία, με το βολικό κατά τη γνώμη τους, επιχείρημα: *Εδώ εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν από την πείνα, από τη βία και τους πολέμους. Για τους σκύλους και τις γάτες θα μιλάμε τώρα;*

Μονοσήμαντη και επίπεδη είναι αυτή η αντίληψη και ανάλογη θα είναι η απάντηση: *Μάλιστα, η καλλιέργεια της αγάπης προς τα ζώα είναι πολύτιμη παρακαταθήκη για τις ανθρώπινες σχέσεις και τη γενικότερη κοινωνική συμπεριφορά. Αντίθετα, η βία και η επιθετικότητα κατά των ζώων, αποτελούν τον προθάλαμο για τη μεταφορά τους και στον κοινωνικό περίγυρο.*

Έτσι, αντιστρέφοντας την προλογική μας πρόταση, θα μπορούσαμε να πούμε: *«Γνώρισα τα ζώα και αγάπησα το υψηλότερο δημιούργημα στην εξελικτική πορεία, τον ΑΝΘΡΩΠΟ».*

